

Статистически изследвания (СИ)

1. I. Същност - СИ е съвкупност от методи, операции и форми, чрез които се получава количествена характеристика на дадено масово явление за определено време и място т.е. СИ представлява общност от дейности по планирането, организацията и провеждането на изучаване на масово явление, проявяващо се като съвкупност.

Чрез СИ се събират, обобщават и анализират данни за признаците на единиците в съвкупностите, за да се получат обобщени числови характеристики, необходими за тяхното опознаване и управление.

1. II. Функции на СИ.

1. Функция от описателен характер-при нея информацията, получена при СИ служи за описание на състоянието или функционирането на дадено явление или процес към определен период или момент от времето т.е. събраната информация описва състоянието,свойствата,закономерностите на изследваното масово явление за определено място и време.Тази функция се осъществява чрез описателния (ситуационен) анализ.

2. Функция от обяснителен характер-при нея информацията, получена при СИ служи за описание на състоянието или функционирането на дадено явление или процес т.е. чрез нея се стига до основните фактори и причини довели до конкретното състояние,структура,степен на развитие на изследваното масово явление.Тази функция се осъществява чрез диагностичния анализ.

3. Функция от прогностичен характер-при нея информацията, получена при СИ служи за прогнозиране на бъдещето поведение на дадено масово явление въз основа на доказани факторни връзки и влияния т.е. чрез нея на базата на изследването на миналото развитие,на настоящото състояние,както и на основните фактори и причини действащи върху това масово явление се правят краткосрочни и дългосрочни прогнози за неговото бъдещо развитие.Тази функция се осъществява чрез прогностичния анализ.

4. Функция от оптимизиращ характер-при нея информацията, получена при СИ служи за избор на възможен оптимален вариант за въздействие върху дадено масово явление за да се постигне желаното състояние или поведение на това явление т.е. означава изследователя да предложи на възложителя методите и средствата, чрез които да стимулира действието на факторите и причините с положително влияние и да ограничава влиянието на тези с отрицателно въздействие. Тази функция се осъществява чрез оптимизиращия анализ.

5. Функция от законоустановяващ характер-при нея информацията, получена при СИ служи за извеждане на определени зависимости-закономерности, които имат общовалиден характер и в основни линии определят състоянието и развитието на дадено явление, независимо от времето и територията т.е. означава да се получат нови теоретични знания за свойствата и закономерностите на изследваното масово явление, с които да се допълни теорията за него.

III. Планиране и организация на СИ.

1. Обща постановка - СИ е технологичен процес, което означава, че дейностите, които то включва следват последователно в тяхната взаимна връзка и зависимост. Тези дейности се разпределят в следните 3 етапа:

А) Първи етап - Подготвителен етап;

Б) Втори етап - Пробен етап;

В) Трети етап - Етап на самото провеждане на СИ.:

2. I етап-Подготвителен етап - включва:

- Теоретико - методологическа подготовка на изследването.Тя включва:

А)Цел на СИ - дефинира се въз основа на възникналата потребност от конкретна информация за изследвания обект с оглед ефективното управление.Тя се определя от възложителя и е пряко свързана с решаването на възникналия проблем,събитие и т.н.Много е важно целта да е формулирана точно и ясно.

Б)Задачи на СИ - чрез тях се определя вида и обема на информацията,нужна за изпълнение на поставената цел.

В)Обект на СИ - всяко масово явление в социално-икономическата действителност,което се проявява като съвкупност или като набор от две или повече взаимно свързани съвкупности с определени свойства,които ще се изучават количествено и ще се оценяват при конкретното изследване.

Г)Предмет на СИ - включва основните признаци,свойства,закономерности на изследваното масово явление,които ще се изучават и количествено ще се оценяват при конкретното изследване.

Д)Обхват на обекта и предмета на СИ - дефинира се съвкупността,въвежда се дефиниционен признак,конкретизира се как ще се събира и обработва информация за всички единици от съответната съвкупност,или за част от тях.

Е)Теоретичен модел на изследвания обект - изготвя се въз основа на теоретичния анализ за съдържанието,свойствата,особеностите на изследваното масово явление,както и за основни фактори и причини,които влияят върху него.

- Организационно-техническа подготовка на изследването.Тя включва:

А) Подготовка на материалите (формуляри, инструкции и др.) и осигуряване на необходимата техника за изследването т.е. осигуряване на технологично оборудване за

електронна обработка на статистическата информация

Б) Осигуряване и подготовка на лицата и органите, които се ангажират с практическото провеждане на изследването и контрола върху него.

В) Осигуряване на условия за събиране на необходимите първични данни за изследването.

Г) Разработване на организационен план-график на изследването, който включва последователността на дейностите и сроковете за тяхното извършване.

Д) Разработване на инструментариума на СИ - методите и средствата за обобщаване и анализ на сведенията; начините за събиране на сведенията; признаците по които ще се правят статистическите групировки; макети на статистически таблици и други нагледни средства; начините за представяне на крайните резултати и др.

Е) Осигуряване на финансови средства и изготвяне на план - програма за източниците им, както и за разпределението им по дейности.

3. II етап - е етапът на пробното изследване. По своята същност то е експериментална проверка, която трябва да се извърши в условия, близки до практиката или в напълно реални условия, но при ограничени по обхват на единиците, по територия и по време рамки. Въз основа на проверката при пробното изследване се разкриват слабости и недостатъци в разработения инструментариум, които трябва да се анализират и оценят. Въз основа на това се правят и последни корекции и подобрения в инструментариума т.е. целта на този етап е да се установят пропуски и грешки при подготовката на СИ и да се отстранят.

4. III етап - е етапът на практическото провеждане на СИ. Той включва следните стадии и дейности:

А) Събиране на данните от конкретни единици на съвкупността, обект на изследване и тяхното регистриране във формуляри или таблици.

Б) Проверка на пълнотата и точността на събраните и регистрираните данни, необходими за изследването.

В) Систематизиране и обработка на събраните данни в съответствие с предварително разработената програма в методиката на изследването.

Г) Статистически анализ на получените обобщения и систематизирани данни.

Д) Съдържателна интерпретация на получената информация при изследването и извеждането на изводи и препоръки за теорията и практиката в съответствие с предварително поставените цели и задачи на изследването.

IV.Източници на информация при СИ :

А)Счетоводната отчетност;

Б)Статистическата отчетност;

В)Резултати от предишни изследвания на същото масово явление;

Г)Международни статистически публикации;

Д)Научни разработки;

Е) Специално организирани преброявания;

Ж) Лични документи и др.